ورچين لور

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՀՐԱՉԵԱՅ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
ՊԱՏ. ՏՆՕՐԷՆ՝ Վ. ՉԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ

Հասցէ՝ Պապը Ալի Ճատտէսի 72, ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԱՔՍ

10 ՓԱՐԱ

ԹԵԼԷՖՕՆ 276 ՊՈԼԻՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԴԱՒԱՌ	Տարեկան	(300 բիւ.)	Դ.րշ. 80
» »	Վեցամսեայ	(150 բիւ.)	Դ.րշ. 40
» »	Եռամսեայ	(75 բիւ.)	Դ.րշ. 20

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ամէն տեսակ ազդեր կ'ընդունուին։

Բարեհնպատակ Հաստատութեանց եւ Չքաւորներու վերաբերեալ ազդերը ՁՐԻԱԲԱՐ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՆ։

سياسى و ادبى ارمنيجه يومى غزته

صاحب امتيازى : حراچيا درنرسسيان

مدير مسؤلى : واحان طوشيكيان

اداره : باب عالى جاده‌سنده نومرو ٧٢

PANPER - VERTCHINE LOUR
Journal Arménien Quotidien
Politique et Financier.

Եթէ ոչ բարեացակամ

ԲԱՅՑ ԳՈՆԷ ԽՂՃԱՄԻՏ ՉԵԶՈՔՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կ'ՍՊԱՍԵՆՔ ՌՈՒՄԱՆԻԱՅԷՆ

Պոլսոյ գերման փոխ-դեսպան իշխան տը Հօհէնլօհէի Պուքրէշէն անցած միջոցին վարչապետ Պրաթիանուի հետ ունեցած երկար տեսակցութիւնը, ինչպէս նաեւ արգուններին եւ կառավարութեան կողմէ առնուած միաձայն Նաւարապէս չերմագին ընդունելութիւնը նոր ապացոյց մըն է թէ՝ Պուքրէշի մէջ աւստրօ-գերմանասէրութիւնը երբեւէ Զինակցութեան ի նպաստ յեղաշրջում մը գործելու վրայ է։ Մէկ քանի օր առաջ, Ռումանիա արտօնեց արմաքներ եւ քարիւղի արտածումը։ Հիմայ, այլեւս ուրիշ խնդիր չէ մնացած յածուելիք Ռումանիոյ եւ Երրեակ Զինակցութեան միջեւ, բայց եթէ՝ Թուրքիոյ համար ռազմանիւթերու բրանզիթի խնդիրը։

Այս խնդրոյն մէջ Ռումանիոյ բռնած ընթացքը չհամապատասխաներ խիստ չէզոքութեան մը սկզբունքին։ Ռումանիա կը յամառի արգիլել Թուրքիոյ յատկացուած պատերազմական կազմածներու եւ ռազմանիւթերու արտածումը, յառնեց կարենալու իր ոչ կարեւմէը արդարացնել իրաւաբանական տեսակէտով։ Ամերիկայի կողմէ հռչակուած միջազգային օրէնքին սկզբունքին համաձայն, չէզոք երկիրներու երկաթուղիները եւ նաւահանգիստները կրնան շատ լաւ ծառայել պատերազմիկ երկիրներու յատկացուած ռազմանիւթերուն փոխադրութեան եւ թրանզիթին։ Այս տեսութեան հիման վրայ է որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները հայթայթեցին եւ կը հայթայթեն տակաւին Համաձայնական տէրութեանց մեծաքանակ զէնք եւ ռազմանիւթ։ Գերմանիա վճռաբար չէ բողոքած իրաւաբանական այս տեսութեան դէմ, թէեւ, իր սկսեցութեան մէջ, խնդիրը չկայանար միայն փոխադրութեան, այլ եւ զինուորական պիտոյքներու չէ-նութեան մէջ։

Այս սկզբունքին համաձայն, Ռումանիա, պէտք չէր որ արգիլէ յարուցանէր ռազմանիւթերու բրանզիթին դէմ։ Բառնակը բնաւ երբեք չպիտի համարձակէր բողոքել այդ մասին, քանի որ ինքն իսկ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց կողմէ գործադրուած՝ վերոյիշեալ իրաւաբանական տեսութենէն մեծապէս կ'օգտուէր։ Մինչեւ ցարդ, Ռումանիա կրնար առարկել թէ՝ ռուսական սպառնալիքէ մը կը վախնար։ Արդարեւ, երբ Ռուսերը պաշարած էին Կալիցիան, եւ յառաջացած մինչեւ Կարբաթեանց վերջին կէտերը եւ կը պատրաստուէին մտնել մաճառական դաշտին մէջ, Ռումանիա իր գործելու ազատութիւնը պարտաւոր էր ունայնելու, քանի որ մասկովեան արջը իր դրան առջեւ ցցուած էր։

Հիմայ այս առարկութիւնը ընդունելի չէ։ Մեծդուքսին բանակները խուռաքանչիւր օր մէկ մէկ քիչ աւելի կ'անդամահատուին, եւ ամբողջ Կալիցիան պարպելէ ետք, շատ դժուարութիւն կը քաշեն իրենց իսկ հողամասերուն վրայ մնալու։ Ուստի, երկար ժամանակի, եւ գանէ մէկէ աւելի ամիսներու համար, Ռումանիոյ հանդէպ ռուսական սպառնալիքի մը խնդիր չկրնար ըլլալ։

Ռումանիա այժմ իր գործելու կատարեալ ազատութեան մէջ կը գտնուի եւ միջազգային օրէնքին արամադրութիւններն ալ, ի պատիւ նոյն իսկ Բառնակին, պարտաւորցնելով իրեն՝ չարգիլել զինուորական պիտոյքներու եւ ռազմանիւթերու բրանզիթը, ուրիշ բան չմնար եթէ ոչ ազգային շահերու նկատողութիւններ՝ ճշդելու համար իր դիրքը։

Արդեօք Ռումանիոյ ազգային շահերը կը պահանջեն նմանօրինակ ընթացք մը։ Ռումանական պետական մարդիկը շատ լաւ գիտեն թէ ուր պիտի երթան այդ զէնքերն ու ռազմանիւթերը։ Անոնք գիտեն թէ այդ զէնքերն ու ռազմանիւթերը պիտի նպաստեն արգիլելու Ռուսերը՝ տեղաւորուելէ Վոսփորի ափանց վրայ։ Բանիցս պարզեցինք թէ Տարտանէլի խնդրոյն մէջ ո՛ւր է Ռումանիոյ շահը։ Մեծ Կղերիկոս մը ըլլալու պէտք չկայ հասկնալու համար որ Նեղուցներուն Ռուսերուն ձեռք անցնիլը կը նշանակէ չնչացնել ազատութիւնը Սեւ ծովափեայ պետութեանց եւ մանաւանդ Ռումանիոյ, որուն տնտեսական գլխաւոր աղբիւրը արմտեաց արտածումն է։ Ռումանիա, այդ պարագային, խիստ ծանր վտանգի մը տակ կը գտնուի, ինքզինքը շրջանակուած տեսնելով Պալքաններու մէջ սլաւ տէրութիւններէն։

Ռուսերուն կողմէ Կ. Պոլսոյ գրաւումը սլաւութեան յաղթանակը պիտի ըլլայ։ Ռումանիա, — բաց ի Յունաստանէն որուն աշխարհագրական դիրքը բոլորովին տարբեր է, — միակ ոչ-սլաւ պետութիւնն է Պալքաններու մէջ։ Մէկ կողմէն, իր ստքը ձեռքը կապուած պիտի ըլլայ եւ պիտի յանձնուած ըլլայ մոսկովեան քմահաճոյքներուն եւ միւս կողմէն շրջանակուած պիտի ըլլայ սլաւ ժողովուրդներէն որոնք, կամայ ակամայ, առաջ բանապետութեան գործիքները պիտի ըլլան։

Թուրքիա որ ամէն ժամանակ երկաթէ պատուար մը եղաւ Ռումանիոյ համար սլաւական նպատակակէտներուն դէմ, այլեւս ի վիճակի չպիտի գտնուէր այդ պարագային՝ անոնց ընդդիմանալու։

Ռումանական պետական մարդիկը այս վտանգները ճանչցան երբ Թուրքիա Մեծն Պետրոսի «Հիւանդ մարդն» էր։ Ռումանիա փութաց այն ատեն Աւստրիոյ հետ կնքել զինակցութեան դաշնագիր մը, — դաշնագիր որ երկու կողմերուն ո՛չ մէկէն ջնջուած է։

Ճիշդ է թէ տակաւին յայտնի չէ պարունակութիւնը այս դաշնագրին որուն վրայ այնքան կը խօսուէր վերջերս։ Բայց, գերման թերթերու համաձայն, որոնք հաղորդակից են արտաքին շրջանակներու հետ, Ռումանիա այդ դաշնագրով պարտաւոր է միջամտել ի նպաստ իր զինակցին՝ Աւստրօ-Հունգարիոյ։ Ռումանիա այս պարտաւորութենէն խուսափեցաւ։

Այս խուսափումը արդար ըլլայ կամ ոչ, սա ճիշդ է թէ այդ դաշնագրին կնքման տեղի տուած պայմանները չեն փոխուած։ Ճիշդ է թէ հիւանդ մարդուն տեղ, այժմ գոյութիւն ունի վերածնած մարդը որ դիւցազնաբար կը պաշտպանէ իր ազգային գոյութիւնն ու իր նախահայրերէն կտակուած փառքը։

Բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ չէտ-ջի Ռումանիա՝ որ հաւասարապէս կը շահագրգռուի Տարտանէլի պաշտպանութեան խնդրով, այս ատրճան մոռնայ թէ՝ իր պարտքը եւ թէ՝ իր շահը։

Շատ ուրախ ենք հիմայ հաստատելով թէ Ռումանիա կ'սկսի վերջապէս նկատի առնել կացութիւնը։ Կը յուսանք թէ՝ Ռումանիա պիտի լքէ բոլորովին այն տեսակէտը որով ներշնչուած է ցարդ եւ պայմանաւ իր ընթացքը պիտի կանոնաւորէ համաձայն եթէ ոչ բարեացակամ բայց գոնէ խղճամիտ չէզոքութեան մը։

(Հիլալ)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ (251րդ ՕՐ)

Օսմ. Ընդհ. Բանակատեղիէն, Յուլիս 7 թուով. —

1. Տարտանէլի ճակտին վրայ. — Արը Պրունի մէջ Յուլիս 6ին մեր կեդրոնի խրամներէն թշնամիին դէմ փորուած ստորերկրեայ ականներէն մէկը պայթեցուցինք եւ քանդեցինք այն ականները զորս թշնամին առոր փոխարէն պատրաստելու վրայ էր։

Մեր ձախ թեւին վրայ՝ թշնամին ուզեց երկու զօրաւոր ջոկատով մասնակցիլ երկու կողմի յառաջացեալ պահակազօրքերու ընդհարումին, սակայն այս ջոկատը մեր կրակներուն տակ սպաննեալ եւ վիրաւոր թողլով փախաւ։

Սէտ իւլ Պահրի մէջ թշնամին ուզեց իր ձախ թեւը ուժեղացնելու համար ղրկել յառաջացող հետեւակազօրաց երկար զօրաթեւ մը որ սակայն մեր թնդանօթի ազդու կրակներովը ցիրուցան եղաւ։

Յուլիս 5ին՝ Սէտ իւլ Պահրի ձախ թեւի խրամներուն մէջ գերի բռնուած ֆրանսացի զինուորներուն միջեւ իբր գերի ձեռք անցուեցան նաեւ ծանրապէս վիրաւորուած ֆրանսացի սպաներ։ Ասիական կողմի մարտկոցները ռմբակոծեցին Յուլիս 6—7ի գիշերը Թէքքէ Պրունը գտնուող թշնամի բանակավայրը, առտուն՝ Մորթոյի նաւահանգիստին շրջակայքը գտնուող զօրախումբերը եւ դարձեալ կէս օրուան մօտ՝ Թէքքէ Պրունի զօրք հանելու ծառայող նաւամատոյցները։

2. Միջագետքի ճակտին վրայ. — Կամաւորներէ բաղկացած մեր յառաջացեալ ջոկատները Յուլիս 4—5ի գիշերը՝ յարձակեցան Գալէաթ իւլ Նէճմի արեւելեան կողմը գտնուող թշնամիին աջ թեւին վրայ. չորս ժամ տեւող այս ընդհարման մէջ թշնամին պարտաւորուեցաւ աւելի ետ քաշելու իր այս թեւը։ Մեր հրետանիին ռումբերուն ազդեցութեամբ ընկղմեցաւ թշնամի նաւ մը որ լեցուն էր արմտիքով։ Յուլիս 4ին փախչելով մեր կողմը ապաստանեցան բռնութեան տակ թշնամի գիծերու միջեւ մտցուած իսլամ զինուորներէն մէկ մասը։ Հաստատուեցաւ թէ Յուլիս 1ին Գալէաթ իւլ Նէճմի մէջ մղուած ճակատամարտին պահուն թշնամին երկու հազարի մօտ սպաննեալ ունեցած է։ Կամաւորներու չորս զօրաթեւերէն ղրկուած մեր ջոկատներէն մէկ մասը Յուլիս 4—5ին կոխեցին թշնամի բանակավայրը եւ շատ մը աւարով վերադարձան։

3. Միւս ճակատներուն վրայ արձանագրութեան արժանի փոփոխութիւն մը չկայ։

ԹՈՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՊԵՐԼԻՆ 20 Յուլիս. — Անգլիական թերթերը Ռիւթէրի գործակալութեան մէկ հեռագիրը կը հրատարակեն, Թուրք զինուորներուն հոգւոյ ազնուութեան եւ քաջութեան մասին, որուն ապացոյցը կուտան Տարտանէլի մէջ տեղի ունեցող ճակատամարտներու մէջ։ Նոյն հեռագիրը պարզելէ ետք գիւցազնութիւնը որով կը կռուին Թուրք զօրախումբերը, ինչպէս նաեւ անոնց ընթացքին վեհանձնութիւնը, կը յիշատակէ հետեւեալ իրողութիւնը. — Թուրք զինուոր մը, հակառակ մահացու կրակին որ կ'աւերէր իր շուրջը, գտաւ ճակատամարտին մէջ մնացած անգլիացի զինուորի մը վէրքը։ Ուրիշ մը մարդասիրութիւնը ունեցաւ վիրաւորեալ Աւստրալիացիի մը քովը նստելու իր ջուրով լի ամանը։ Երրորդ մը ջուր եւ հաց տուաւ անգլիացի զինուորի մը, որ վիրաւորուած ինկած էր իր խրամէն շատ հեռու, եւ որ կը մեռնէր անօթութենէ եւ ծարաւէ։ Դրեթէ բոլոր անգլիացի զինուորները որոնք կռուած են Թուրք զինուորներու հետ, միաձայն են ճանչնալու այն բարութիւնը, որով կը վարուին Թուրքերը իրենց գերիներուն հետ։ (Մ.)

Ծանօթ. Գործկ. — Քանի մը օր առաջ հեռագիր մը հաղորդած էինք, որուն մէջ արտատպած էինք «Տիկանօսի» մէկ յօդուածը, ուր Բիէռ Լօթի հիմնուելով ֆրանսացի սպաներու յայտարարութեանց եւ անոնց ղրկած նամակներուն վրայ, չէր կրցած ինքզինքը արգիլել ամբողջ աշխարհի աչքերուն պարզելէ Թուրք զօրախումբերու կողմէ ցոյց տրուած զգացումներուն ազնուութիւնը։ Այս անգամ Ռիւթէրի գործակալութիւնն է որ այս իմաստով հրատարակութիւն մը կ'ընէ։ Պէտք է գիտել որ անգլիական գրաքննութիւնը յայտնի պատճառներով չէ արտօնած որ հրատարակուի այս լուրը, եւ այս տեղեկութիւնը արտատպուած է միմիայն ամերիկեան թերթերու կողմէ։ Երբ ինքզինքնին իբր քաղաքակրթութեան պաշտպանները հռչակող Անգլիացիները անքան նուազ մարդկային միջոցներ կը գործածեն, Թուրք զինուորներուն կողմէ ցոյց տրուած մարդասիրութեան եւ զգացումներու ազնուութեան՝ որքան անգլիական նոյնքան ալ ֆրանսական կէս-պաշտօնական օրկաններու կողմէ ճանչցուիլը՝ կը հաղթէ այժմու պատերազմին ամենէն հետաքրքրական իրողութիւններէն մին։

ԹՇՆԱՄԻՆ ԱՍԻԱԿԱՆ ԵԶԵՐՔ ԲՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Միլլի գործակալութիւնը հետեւեալը կը հաղորդէ. — Յունիս 3, ժամը 11ին երկծխանի եւ երկկայմ թշնամի նաւ մը Պէթիւէ նաւահանգիստ մօտեցաւ. Նաւակ մը գրաւելու համար։ Բայց նաւակին մարդիկը չուզելով յանձնել զայն քարիւղով այրեցին։ Նաւէն գործով լեցուն մակոյկներ ղրկուեցան ծովեզրը գտնուող նաւակ մը խուզարկելու համար բայց գաղտնի հսկող մեր ջոկատը կրակ բացաւ եւ թշնամի երեք զինուորներ զարնուելով մակոյկէն ծով ինկան։ Մակոյկները փախան եւ թշնամին ձեռնունայն մնալը տեսնելով սկսաւ լեռները ռմբակոծել եւ անոնց առնել իր բարկութիւնը։ Միայն զինուոր մը վիրաւորուեցաւ. ուրիշ վնաս չունինք։

Յունիս 29, ժամը 5ին Անթալիոյ ծոցին արեւմտակողմը Գուճագ ծովը ֆրանսական չորս ծխանի մարտանաւ մը մտնելով ցամաք քաշուած մեր նաւակներուն վրայ յարձակելու համար ծով իջեցուց 3 շոգեմակոյկ, տասը պարկեր, խոյանչելէ եւ 60 զինուոր։ Շոգեմակոյկներէն մէկը հիւսիսի եւ միւսը հարաւի եզերքը մեր նաւակներուն տեղին մօտեցան։ Այդ միջոցին նախապէս խրամներու եւ արգելքներու մէջ զետեղուած աւարկանզօրաց մեր ջոկատը յանկարծ կրակ բացաւ եւ տեւեց ցաւ որ մեր առաջին գնդակներէն սպաննուեցան թէ՝ երքէն խօսող թշնամի սպայ մը եւ հինգ զինուոր։ Շոգեմակոյկները հազիւ 5 վայրկեան կրցան դիմադրել մեր կ ակին եւ փութով փախան։ Այս անգամ մարտանաւը բուռն թափով կրակ բացաւ. ցամաքի խրամները չէր նալով արտաքել անընակ պոռ ընելու փայլերն իրար խառնելէ ուրիշ արդիւնք մը չունեցաւ։ Ամենեւին վնաս չունեցանք։ Բլուրի մը գագաթը ծակեցաւ եւ 2 նաւակներ քանդուեցան։ Թշնամին տեղւոյն անպատշաճ ըլլալով հեզձուցիչ կազ արտածող ռումբեր գործածելու դիմեց, ինչ որ իր քաղաքակրթութեան մակարդակը ցոյց կուտայ։ Թշնամի մարտանաւը իրիկուան ժամը 7ին Գուճագ ծովէն ելաւ եւ Միս կղզիին առջեւ երթալով շոգեմակոյկներու միջոցաւ 2ուկէս ժամ կղզիին հետ հաղորդակցելէ ետք դէպի արեւմուտք քաշուեցաւ։

ՃԻՀԱՏԸ ՍԻՆԿԱՊՈՒՐԻ ՄԷՋ

Սինկապուրի մէջ ճիհատ հռչակողներէն քանի մը Աֆղան եւ Արաբներ խիստ վայրագօրէն սպաննուած են անգլիացիներուն կողմէ։ Սինկապուրի խռովութեանց պահուն բոլոր ռազմիկներու կողմէ ազատուած Գերման եւ Աւստրիացի պատերազմական գերիներուն մէջ կարենաւ «Էմտէնի» նաւապետներէն Լութէրպախ որ աղջամղջ ժամանած է Պաթավիա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Էրզրումի «Ալ Պայրաք» թերթը կը գրէ. — «Արտանոյշի իսլամ ժողովուրդն ալ ծայրայեղ հարստահարութեան ու կեղեքումի ենթարկուեցաւ, անոնք որ կրցած են ինքզինքնին ազատել, անօթի ու մերկ Թաուսկերտ ապաստանած էին։ Ռուս բանակը հանդիպած տղաքը կ'սպաննէր ու կիները կը բռնաբարէր։ Կիները, պատիւնին փրկելու համար, իրենց գրկած տղաքը ձիւնին մէջ նետելով փախչիլ փորձած էին։ Այս արտաճմլիկ դէպքերէն բնաւ չազդուող գազանները ամէնուն պատիւը բռնաբարելէ ետքը, ասուին մանկին ծծկեր մանուկներու երեսին եւ անոնց մայրերուն ծիծերուն մէջ։ Այսպէս թէ՛ տղաքը անոնց առնելէ զրկեցէն եւ թէ պատճառ եղան որ վէրքերու ցաւերուն մէջ գալարելով նահատակ ըլլան։ Անոնցմէ կին մը քան վէրք ունէր եւ զինքը մխիթարողներուն կ'ըսէր թէ նահատակ ըլլալուն համար չէր դժգոհէր, այլ մարմնոյն վէրքերէն զատ պատիւը բռնաբարուած ըլլալուն համար մեծապէս կը ցաւէր։ Կինը ճիչեր արձակելով մեռաւ։ Պատմութեան մէջ չկայ այս աստիճան խժդժութիւն։ Այս դէպքերուն հանդէպ մարդկութեան խիղճը թող յաւիտեան արտասուէ...»

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

«Քամբանա» կը գրէ. — Թուրքօ-պուլկար բանակցութեանց յաջողելուն մասին հաւատք ունեցող քաղաքագէտ մը հետեւեալը յայտարարած է մեզի. — Երբ Թուրքօ-պուլկար համաձայնութիւն մը գոյանայ, անկից վերջ Պուլկար-Ռումէն համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի եւ այն ատեն պիտի հարցուի Յունաստանի թէ պիտի չյարունակէ Սերպիոյ հետ իր անկեղծ յարաբերութիւնները։ Յունաստան այժմ կը գտնուի անգլօ-ֆրանսական ճնշման տակ եւ փոխադարձաբար կ'արտօնէ Սերպիոյ համար ռազմանիւթի առաքումը։ (Թ. Է.)

*** Սօֆիայի թերթերը կ'ըսեն թէ Պուլկարիոյ վարչապետը իր բարեկամներէն եւ երեսփոխաններէն ոմանց յայտարարած է թէ Պուլկարիա մինչեւ վերջ պիտի չշեղի իր չէզոքութեան քաղաքականութենէն։

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ո՞Ր ԿՈՂՄՆ Է ՈՅԺՈՎԸ

«Պրէսսօրէյց» կը գրէ. — «Թայմզ»ի Աթէնքի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Յունաստանի թագաւորը մտադիր է բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչներէն խառն դահլիճ մը կազմել։ Այսպէս կազմուած դահլիճ մը մեծամասնութիւն պիտի ունենայ եւ չէզոքութիւնը շարունակելով հանդերձ իրենց սկզբունք պիտի ընէ Պուլկարիոյ հետ ոչ մէկ համաձայնութիւն չկնքել։ Թղթակիցը կը կարծէ թէ Վենիզելոս պիտի մերժէ այս առաջ խառն դահլիճի մը կազմութեան գաղափարը։ (Թ. Է.)

*** Աթէնքէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Յունաստանի քաղաքական կուսակցութեանց միջեւ անհամաձայնութիւնը կը սաստկանայ։ Մասնաւորաբար կառավարական կուսակցութեան եւ Վենիզելոսի խմբակին միջեւ երկար բարակ վիճաբանութիւններ տեղի կ'ունենան մեծամասնութեան ո՛ր կողմ գտնուելուն մասին։ Երկու կուսակցութիւններն ալ իրենցմէ կը նկատեն կարգ մը երեսփոխաններ։ Վենիզելոսի կուսակիցները կ'ըսեն թէ իրենց կուսակցութեան պատկանող երեսփոխաններուն թիւը 176 է, մինչդեռ կառավարական կուսակցութիւնը կը պնդէ թէ Վենիզելոսեան երեսփոխաններուն թիւը 156ը չանցնիր։ Երկու կուսակցութիւններն ալ կը յուսան թէ երկրորդ ընտրութեան մը պարագային կարգ մը ընտրական շրջաններու մէջ, աւելի ա՛թոռ պիտի շահին։ Կ'ըսեն նաեւ թէ տեղ տեղ զեղծում գործուած է։ Երկու կողմն ալ յատարուած ընտրութիւնները լուծելու համար դատարան դիմած են։ Վենիզելոսի կուսակիցները չճանչնալով մաքսել Սելանիկի մէջ իրենց կրած ձախողութիւնը, կը պնդեն թէ զեղծում գործուած է հոն եւ հետեւաբար պէտք է որ նոր ընտրութիւն տեղի ունենայ։ Կառավարական կուսակցութիւնը իր կարգին ապացուցանելով որ Կրետէի, Սամոսի եւ Լէմնոսի մէջ կաշառուած են ընտրողները, դատարան դիմած է այդ շրջանակի ընտրութիւնները լուծելու համար։ Ինչպէս կը տեսնուի, բացարձակ կերպով յայտնի չէ երկու կողմին ույժը. միակ ստոյգ իրողութիւնը այն է թէ բոլոր պզտիկ կուսակցութիւնները կառավարական կուսակցութեան հետ միանալու որոշում տուած են։ Զանազան կուսակցութիւններուն կառավարական կուսակցութեան օժանդակութիւնը ապահովելու համար Մ. Ռալլիի երեսփոխանական ժողովի նախագահութեան թեկնածութիւնը գրեթէ որոշուած է։ Երէկ հելլէնական խորհրդարանին բացման օրն էր. տակաւին տեղեկութիւն մը չունինք թէ խորհրդարանին բացումը Յուլիս 14ին յետաձգուած է, ինչպէս պահանջած էր կառավարական կուսակցութիւնը։ Ստոյգ է սակայն թէ Վենիզելոս բացարձակ կերպով կը պնդէր որ խորհրդարանը երէկ բացուէր։ Աթէնքէն այսօր վաղը հասնելիք տեղեկութիւնները պիտի ճշդեն վերջապէս թէ ինչ քաղաքականութեան պիտի հետեւի Յունաստան։

(Թանին)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

(356րդ ՕՐ)

ԳԵՐՄԱՆ ՄԵԾ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԸ 1000 ՔԻԼՕՄԵԹՐ ՃԱԿԱՏԻ ՎՐԱՅ

Գերմանները քանի մը օրէ ի վեր արեւելեան ճակատին վրայ սկսած են ընդհանուր յարձակողական մը որ շատ կարեւոր է։ Այս յարձակման գիծը կ'սկսի գերման ամենէն հիւսիսային կէտէն, այսինքն Պալթիքի վրայ ռուսական Վինտաւու քաղաքէն եւ անցնելով արեւելեան Պրուսիոյ կողմէն ու Լեհաստանէն կը հասնի մինչեւ Կալիցիա։ Այս գիծը կը կազմէ 1000 քիլօմեթր երկայնութեամբ ճակատ մը եւ այսքան ընդարձակ ճակատով յարձակողական մը պատմութեան մէջ աննախընթաց է։ Այս յարձակման կարեւորութիւնը այն է որ գերմանները գրեթէ ամիսէ մը ի վեր, ուխտարի ամէնէն ուժեղ 3—4 թշնամիին հետ անողոք մարտնչումէ մը ետք, այսքան լայն ու կենսունակ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան։ Անգլօ-ֆրանսական մամուլը նոյն իսկ մաս մը չէզոք թերթեր կը պնդեն թէ քանի պատերազմը երկարի Գերմանները անկարողութեան պիտի մատնուին թշնամիին հանդէպ որոնց քանակն ու միջոցները օր օրի կ'աւելնան։ Ռուսական ճակատին դէմ նոր յարձակողականը ցոյց կուտայ այդ կարծիքներուն ստորակութիւնը եւ փայլուն կերպով կ'ապացուցանէ թէ Գերմանիա զինուորական ինչ անսպառ աղբիւրներ ունի։ Գալով այս նոր ընդհանուր յարձակողականին արդիւնքին, երբ նկատենք յարձակումներու սաստկութիւնը կրնանք ըսել թէ կացութեան մէջ մեծ բարեփոխումներ առաջ պիտի բերէ։ Գերմանք ռուս ճակատին դէմ երեք գլխաւոր կէտերէ եւ երեք երկրորդական կէտերէ զանազան ուղղութեամբ յարձակման ձեռնարկած են։ Այս երեք կէտերն են՝ Ա. արեւելեան Պրուսիոյ հիւսիսակողմը ռուսական Քուրլանտ նահանգին մէջ Գերմաններուն նախապէս գրաւած մարզը, Բ. Վարշաւիոյ մարզը եւ Գ. Կալիցիոյ հիւսիսային մասը։ Դեռ յայտնի չէ թէ գերմանք այս երեք շրջանէն ո՛ր մասին մէջ իրենց յարձակողականը կ'ուզեն սաստկացնել եւ ո՛ր ուղղութեամբ կը փափաքին հասնիլ վերջնական արդիւնքին։ Առ այժմ սա յայտնի է թէ Գերմաններուն նպատակն է առաջ նախ Ռուսերը ընկճել պատերազմի բեմին եւ յետոյ անոր դաշնակիցները՝ գիւտանագիտութեան բեմին վրայ։ Երբ գերման այս յարձակողականը սկսած ձեւովը քիչ մըն ալ շարունակէ, անտարակոյս այդ արդիւնքը պիտի կրնանք տեսնել։ (Թ. Է.)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 (Պաշտօնական).

Արեւմտեան ռազմադաշտ. — Ականի պայթումներ յառաջ բերելէ ետք Հոկի գիւղին մօտ, Իբրի արեւելակողմը, Անգլիացիները ձեռնարկեցին յարձակումի Հուկ-Իբրո ճամբուն, երկու կողմերը։ Յարձակումը, որ մասամբ ոչ իսկ կրցեր էր յառաջ երթալ մեր հրետանիին կրակին պատճառաւ, խորտակուեցաւ մեր գիրքերուն առջեւ։ Անգլիացիք գրաւեցին միայն պայթումով յառաջ եկած ծակը։ Սուշէզի մօտ Ֆրանսացիներուն գործած յարձակումները ձեռնառումբերով, ետ մղուեցան մեր կողմէ։ Հրետանիի խիստ բուռն գործունէութիւն մը ցոյց տալէ ետք Ակպէռի հովտանին մէջ, Ֆրանսացիները իրիկունը փորձեցին յարձակում

մը մեր դիրքերուն դէմ Յրիգուափ մօտ, ու հօ մղուեցան։

Արեւելեան ռազմագիծ.— Քուրլանտի մէջ Ռուսերը հօ մղուեցան Կրօսզմարտէնի մօտ, Դուբուսի արեւելակողմը, ինչպէս նաեւ Կրիէնտորֆի և Ուզինկէնի մօտ։ Քուրլանտի արեւելակողմն ալ թշնամին կ'ընկրկի մեր յարձակողականին առջեւ։ Նովակրոտի հիւսիսակողմը Նարէվի վրայ, գերման զօրքը գրաւեց թշնամի դիրքեր Ազյամա և Ռիսա գետերուն թեւին հիւսիսակողմը։ Մեր պահեստի զօրքերը, որ նոր եկեր էին և առաջին անգամ ըլլալով գացին կռուի, նշանաւոր հանդիսացան այս կռիւներուն մէջ։ Արվայի գետաբերանին հիւսիսակողմը հասանք Նարէվ։ Նոյն գետին հիւսիս-արեւմտեան եզերքին վրայ գտնուած Օսթրոլէնքայի Յառաջին ամրութիւնները գրաւուեցան մեր կողմէ։ Վիսթուլայի հարաւակողմը մեր զօրքը յառաջացաւ մինչեւ Գրօյի-Կրօնէքի դիրքը։ Վերջապահի այս կռիւներուն առին Ռուսերէն առինք 560 գերի և 2 խորտընկէց։

Հարաւ-արեւելեան ռազմագիծ.— Զօր. Ֆօն Վօյրշի հրամանին ներքեւ գտնուող պահեստի զօրքն ու Ա. պահեստները կատարելապէս դուրս հանեցին Իլզանքայի դիրքէն թուապէս գերազանց թշնամի ուժերը։ Հապճեպ իտրուած Ռուսական պահեստներուն ըրած հակայարձակումներն հօ մղուեցան։ Գերմանները այնտեղ 5,000է աւելի գերի առին։ Մեր զօրքերը կը հետապնդեն մօտէն պարտեալ թշնամին։ Մեր հեծելազօրքը արդէն հասաւ Ռատոմ-Իվանկորօտ երկաթուղիի գիծը։ Վերին Վիսթուլայի և Բուկի միջեւ մենք կը հետապնդենք թշնամին որ կ'ընկրկի։

ՇՈՒԷՏԻ ԸՆԹԱՑՔԸ

Բարիզի և Լոնտոնի շրջանակներուն մէջ մեծ մտահոգութեան մէջ կ'երեւան Շուէտի ընթացքին նկատմամբ։ Կարեւոր նշաններ կան կարծելու թէ Շուէտ պիտի չկրնայ ալ եւս շարունակել չէզոքութիւնը։ (Մ.)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բեդերսպուրկի բանակին հրամանատար կարգուեցաւ Զօր. Ռուզքի փոխանակ Զօր. Վանտէրֆլիթի։ (Մ.)

Ամենավերջին Հեռագիրներ

ԳԵՐՄԱՆ ՄԵԾ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԸ

ՀՍԿԱՅԱԿԱՆ ՄԱՐՏՆՉՈՒՄԸ ՍԿՍԱԾ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Յուլիս.—Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն «Մօրնինկ Փօսթ»ի.—Գերման գործողութիւնները Պալթիկ ծովուն և սահմանին Վիսթուլի միջեւ կը կատարուին մեծ ուժերով։ Հիւսիս-արեւմտեան կողմի նպատակը հաւանաբար Րիկան է։

*** «Պունտ» կը գրէ.—Ռուսական հիւսիսային ճակատին պաշարումը առկաւ կը ծանրանայ։ Այս պաշարումը բոլորովին տարբեր կը թուի Փետրուարի և Մարտի մէջ կատարուածներէն, քանի որ աւստրօ-գերմանական յարձակողականին ճնշումը այսօր հարաւակողմը կը հալի արդէն իսկ ուղղակի Վիսթուլի ճակատին խաղերուն, որ պաշարուած է այժմ հիւսիսէն ալ։ Պրէսթ-Լիթովսք արդէն իսկ եղած է ռուս գործողութեանց կեդրոնը, և վերջապէս սպառնալիքի տակ գտնուող առաջապահ-դիրք մըն է միայն։ Անցանը այժմ կը սեղմէ հիւսիսէն ու հարաւէն։ Զօրավար Վօյրշի յարձակողականին վերսկսումը և Բուկի ու Տնիէսթէրի վրայի ճակատներուն պաշտպանութիւնը հսկայական և պատմական ռազմագիտական գործողութիւններ են։

*** Մայրի դիւանէն կը հաղորդեն «Թակէնտայթունկ»ի.—Բուկի և Վիսթուլի վրայ կռիւները վերջին օրերս վերածուած են հսկայական պատերազմի մը, իրենց արդիւնք ունենալով թշնամիին ամբողջ գիծին վրայ ընկրկումը Ժօղէֆօվի հիւսիսէն մինչեւ Քրասնօսթավի հիւսիսը։ Ռուսերը հալածուեցան զինակից զօրքերէն։ Հիւսիսային ճակատին ընդհանուր կացութիւնը լաւ յաջողութիւն մը կը խոստանայ։ (Գ.)

ՊՈՒՔՈՎԻՆԱՅԻ ՃԱԿՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ, 20.—Չէրնովիչէն կը հաղորդեն.—Պուքովինայի ճակատին վրայ հրետանիի կռիւն ու ընդհարումները կը շարունակուին փոփոխական սաստկութեամբ մը։ Մեր գերազանցութիւնը միշտ ի յայտ կուգայ այս խրամային կռիւներուն մէջ։ Օր չանցնիր որ գերի չբռնենք։ Ռուսերը խումբ խումբ մեր կողմը կ'անցնին։ (Գ.)

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՁԵԿՈՅՑ

ՎԻԵՆՆԱ, 20 (Պաշտօնական).— Ռուսական ճակատ.— Վիսթուլայի և Բուկի միջեւ նահանջող թշնամին հետապնդող զինակից բանակները այս վերջին օրերս յառաջացան ռազմագաշտէն անդին։ Զօրավար Ֆօն Արցի զօրախումբերը որոնք մեծ չափով նպաստեցին զինակիցներուն կողմէ տարուած յաջողութեան ձեռք բերուելուն գերի բռնեցին 50 սպայ և 3500 զինուոր։ Միւս կողմէ մեր զօրախումբերն ալ Սօքալի մօտ 3500 հոգի գերի բռնեցին։ Վիսթուլայի արեւմտեան կողմը մեր զինակիցները դիւցազնական կռիւէ մը վերջ, քշեցին Իլզանքայի վրայ Ռուսերուն դիմադրութիւնը։ Ռատոմի հարաւային և արեւմտեան կողմը աւստրօ-հունգար զօրագունդերը սաստիկ ճակատամարտներ մղեցին։ Մեր թրանսիլվանիական հեծելազօրքերը յարձակմամբ գրաւեցին Քօսթրօինը։ Մեր զինուորները այս առաւօտ գրաւեցին նաեւ Ռատոմ քաղաքը։ Կեդրոնական Կալիցիոյ մէջ կացութիւնը անփոփոխ է։ Բուքովինայի և Պեսարապիոյ միջեւ գտնուած սահմանագլուխին վրայ ռուս զօրագունդ մը Թալէնի մէջ անակնկալ կերպով յարձակում կրեց և ցիրուցան եղաւ։

Իտալական ճակատ.— Կորիցէի մէջ ճակատամարտը կը շարունակուի. դարձեալ ապարդիւն մնացին իտալական այն յարձակումները որոնք ծայրայեղ սաստկութեամբ ուղղուած էին երէկուան ամբողջ օրը ինչպէս նաեւ մինչեւ այս առաւօտ Կորիցէի կամրջագլխին դէմ։ Թշնամի հրետանին սաստիկ կերպով ռմբակոծեց այս կամրջագլուխը. յետոյ Իտալական հետեւակազօրաց 11րդ զօրաբաժինը ծանր վիճակի մէջ գտնուած զինուորներով յառաջացաւ Բօթկօրայի մարզին դէմ յարձակելու։ Թշնամին տեղ տեղ մեր խրամներուն մէջ մտաւ բայց իսկոյն վտարուեցաւ անկէ։ Թշնամին կէս օրէ վերջ ժամը 4ին իր հրետանիին մէկ նոր պատրաստութեամբ նոր յարձակում մը փորձեց որ նոյնպէս հօ մղուեցաւ իրիկուան ժամը 8ին։ Տօլմէյնոյի սարահարթին բոլորտիքը կատաղի կռիւներ կը մղուին ամկաւէն։ Երէկ կէսօրէ վերջ մաճառ երկրապահները քաջարի զօրախումբեր հօ մղեցին Աթրաւսինայի մօտ իրենց դիրքին դէմ գործուած սաստիկ յարձակում մը։ Նոյնպէս ջախջախուեցան իտալացիներուն ուրիշ երեք զանգուածային յարձակումները։ Ձախողեցան նաեւ այն յառաջխաղացումները զորս փորձեց թշնամին Բօլացցօյի, Ռաուբուքլիայի և Վօսմէկլիանօյի սարահարթին հարաւ-արեւմտեան եզերքին դէմ, ինչպէս նաեւ այն յարձակումը որ ուղղուած էր Մօնֆալքօնէի հիւսիսակողմը։ Մօնթէ Քօսիչի դէմ։ Թշնամին ամէն կողմ ծանր կորուստներ կրեց։ Քռնի մէջ և Քարէնթիոյ սահմանագլխին վրայ միջին Իզօնցոյի հրետանիի կռիւները կը շարունակուին։ Քռնի հարաւակողմը իտալացիներուն կողմէ ձեռնարկուած երկու զօրաւոր յարձակումները հօ մղուեցան։ Թրէնթինօյի սահմանակից վայրին մէջ տեղի ունեցած ճակատամարտներուն մէջ որոնք արդէն ծանօթ են Իտալացիք ունեցան աւելի քան 200 սպաննեալ և գրեթէ կրկնապատիկ վիրաւոր, մինչ մեր կողմի կորուստ է մի միայն 42 հոգի։ Շլուտէրպախի հարաւակողմի դիրքը մեր զինուորներուն կողմէ գրաւուեցաւ։ Նախորդներուն պէս ձախողեցաւ Ֆիլանայի դէմ թշնամի ստորաբաժնի կողմէ ձեռնարկուած նոր յարձակում մը։ (Գ.)

ՊԵՍԱՐԱՊԻՈՅ ԲԵՐՔԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 19.—«Նօրկէն» կ'իմանայ թէ Պեսարապիոյ մէջ սեփականատէրերը ազդարարուած են փութացնել հունձքը և փոխադրել զայն Ռուսիոյ ներսերը։ (Մ.)

ԱՊՐՈՒՍՏԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 20.—«Թայմզ» կը լսէ Բարիզէն թէ, Ֆրանսայի մէջ ուտելիքի գիները 100էն 30 աւելի բարձր են Անգլիոյ մէջ եղածէն։ (Գ.)

ԼՕՏՏ ՃՕՐՃԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 20. — «Նիւու Րօթէրտամցէ» կը գրէ թէ կալլէսի հարաւակողմի կացութիւնը լուրջ է։ Բանակցութիւնները ընդհատուած կ'երեւին։ Մէնտիքաններու պետերը կը մերժեն բանակցիլ Նախարարութեան հետ։ Գործաւորները իրենց բոլոր պահանջներուն ընդունուիլը կը պահանջեն։

*** «Տէյլի Քրօնիքլ» Քալկաթթէն կը լսէ թէ Անգլիոյ մէջ ածուխի մեքերը շաբաթը օր. մէկ միլիոն թօնօ պակաս պիտի ըլլայ։ Ծանր հետեւանքներէ կը վախցուի պողպատի և թիթեղի ճարտարարուեստին մէջ։ Լօյտ Ճօրճ հանքագործներու գոմիթէին ուղղուած նամակի մը մէջ սպառնալից գեղարուեստ մը ըսած է. «Այս պատերազմին դարգացման պատասխանատու ոչ մէկ կառավարութիւն չի կրնար թոյլ տալ որ դրամագլուխին ու աշխատութեան միջեւ պայքարը վտանգէ յաղթանակին կարելիութիւնները»։ (Գ.)

ՎԱՐՇԱՒԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 20.—Բեթերսպուրկի թերթերը կ'ըսեն թէ Վարշաւիոյ գործարանները որ կ'աշխատին պետութեան հաշւոյն, փոխադրուած են Մոսկուա և Լիթօվսք։ Վարշաւիոյ կառավարական վարչութիւնը մասամբ փոխադրուած է Պէնզա։ Նիւմուտեան վարչութիւնը հոն է առկաւին։

— Բեթերսպուրկէն կը հաղորդ[illegible] է Վարշաւիոյ շուրջ երկաթուղիին դէմ եղ. նոր փորձերը միշտ կը կրկնուին։ Իրիկուան ժամը 8էն ետք մարդ արտօնուած չէ Վարշաւիոյ փողոցներէն անցնելու։ (Գ.)

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 20.—Րիւթէր կը տարածայնէ Նիւ Եօրքի «Թայմզ»ին այն լուրը թէ Միացեալ Նահանգները ծանուցագիր մը դրկեր են Մեծն-Բրիտանիոյ, պնդելով որ ամերիկեան քաղաքացիներու իրաւունքները պէտք է ճանչցուին ըստ մարդկային իրաւանց, և թէ անգլիական դաշինքին մէկ հրամանագիրը կամ նման յայտարարութիւն մը պէտք չէ անոնց վնասէ։ Միացեալ Նահանգները կը մերժեն ճանչնալ պատերազմական գրաւման դատարաններուն վճիռները, որչափ ատեն որ անոնք անհամաձայն ըլլան մարդկային իրաւանց։ (Գ.)

ԱՐՄՏԻՔԻ ԽՆԴԻՐԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՍՕՖԻԱ, 20.—Պուլկար հեռագր. գործակալութենէն.—Նախարարաց խորհուրդը որոշեց լուծել ընկերական համախառնութեան գոմիթէն որ պիտի շարունակէ պաշտօնավարել մինչև 1)14 օգոստոս։ Այս թուականէն վերջ սեղմումները պիտի վերցուին և արմտիքի առեւտուրը տեղի պիտի ունենայ կատարեալ ազատութեան մէջ։ (Գ.)

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՍՆՏՈՒԿ ՄԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 20.—«Քօրրիէրէ Տէլլա Սէրա» կ'ըսէ.—Անհետացած հետեւակազօրաց 74 զօրագունդին սնտուկը կը պարունակէր 138 հազար ֆրանք։ Այս իրողութիւնը յառաջ բերած է ահագին յուզում մը, որովհետեւ սնտուկը պարունակող գրասենեակին դրան առջեւ խիստ պահակազօրք մը կ'սպասէր շարունակ։ (Գ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ տարեդարձին առթիւ, այս Ուրբաթ օր, Ազգ. Պատրիարքարանը փակ պիտի մնայ։

ԵՆԻ ԳԱՊՈՒԻ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց վկայականներու բաշխման հանդէսը Նոյեմբերց օր տեղի ունեցաւ։ Այս տարուան շրջանաւարտներն են՝ Օրդ. Մ. Կիւլիւտանեան, Լ. Պաամճեան, Մ. Գալֆաեան, Գ. Մանուկեան և Պրդ. Ա. Սուրեան, Հ. Երէցեան, Ց. Պարսամեան։

ՊԵՆԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Օսմանեան Օբէրէթի ծանօթ այս խումբը այս գիշեր ժամը 9.30էն Բերա, Բըթի Շանի ամփիթատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ անմահ Չուհաճեանի գլուխ գործոցներէն ԼԷԲԼԷԲԻՃԻ ՀՕՐ ՀՕՐը։ Գիները աժան։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱԼԻՏ ԺԻԱ ՊԷՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱ Կ'ԵՐԹԱՅ.— Օս[illegible] համալսարանի օտար գրականութեան պատմութեան ուսուցիչ և Թուրք նշանաւոր գրագէտ Խալիտ Ժիա պէյ, [illegible] կառավարութեան կողմէ [illegible] ձեռնարկած է քննական [illegible] Գերմանիոյ մէջ։ Այս ուսումնասիրութիւնը որ [illegible] քաղաքակրթութեան [illegible], իրեն նպատակ [illegible] մօտէն ճանչնալ Գերմանիոյ կեանքը, [illegible] թիւնը և արուեստը, ինչպէս նաեւ [illegible] թիւն ու քաղաքականութիւնը և զանոնք [illegible]։ Խալիտ Ժիա պէյ իր կատարած [illegible] արդիւնքը հետզհետէ պիտի գրէ «Թանին»ի և յետոյ կրթական նախարարութեան կողմէ [illegible] պիտի հրատարակուի։

ԴՊՐՈՑԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ.— Շատ մը ուսուցիչներ արձակուրդներու [illegible] Նարտ և Թուղթ կը խաղան։ [illegible] նախարարութիւնը նկատի առնելով որ այս ընթացքը գէշ ազդեցութիւն կրնայ ունենալ աշակերտաց վրայ, վարժարաններու [illegible] գրուած է, որպէսզի [illegible] ուսուցիչները, որոնք ենթակայ պիտի ըլլան օրինական հետապնդումի։

ԳԵՐՄԱՆ փոխ-ծովակալ Հօհէնլօէ իշխանը երէկ [illegible] գնաց պատուոյ [illegible] և իր [illegible] այցելեց։

*** Սոֆիայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ [illegible] կը սպասեն թէ Հօհէնլօէ իշխանը [illegible] թէ Պուլկարիոյ [illegible] երկիրներուն միջեւ [illegible] բնական [illegible]։ (Տ.)

ԿԱԽԱՂԱՆ.—«Ալ Պայրաք» կը գրէ թէ մինչեւ հիմա զինուորական ծառայութենէ խուսափողներու համար [illegible] Մարզուանի Սօֆլուեր թաղէն [illegible] Պէկ Յունիս 13ին շաբաթ օր Կէօլ-Պաշի կախաղան հանուած է։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.—Տիկին մը, անցած օր Շահզատէպաշի հովանոց մը գնելէ ետք երբ դրամապանակը գրպանը կը դնէր, Գալղլ Թօփրաքցի [illegible] Վէլի անունով տղայ մը դրամապանակին մէջ գտնուող [illegible] ոսկի և երեք մեճիտ վերցուց, բայց [illegible] ձերբակալուեցաւ ոստիկաններուն կողմէ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 275-րդ վիճակահանութիւնը 2 անգամէն պիտի կատարուի 1915 Յուլիս 16)29ին և 18)31ին, ժամը 10ին։ Պոլիս Հանը. Պարտուց պաշտօնատան մէջ ներկայութեամբ Կայսերական ու Հանրային [illegible] նախարարութիւններուն և Օսմ. Պանքային պատուիրակներուն։ Կ. Պոլիս, 1 Յուլիս 1915։ 4—1

ՍԻՆԻՍՏՈՒՄ Իճատիէի թատրոնին մէջ այս գիշեր Յաքոբ Եղբարց [illegible] կողմէ չքնաղ ներկայացում մը պիտի տրուի։ Դիւանային ֆիլմ Պաճէրիքն կեանքը 3 մասի բաժնուած հետաքրքրաշարժ տեսիլ, ինչպէս նաեւ նոր պատերազմէն տեսարաններ, զաւեշտներ եայլն։ Գիները խիստ աժան։

ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵՆԷ զերծ երիտասարդ մը պաշտօն կը փնտռէ [illegible]։ Գիտէ հայերէն, Թուրքերէն և ֆրանսերէն։ Դիմել Մեծ-Շուկա, Պէլյ-Թէն Գուրու թիւ 3։

ՊԱՐԿԵՇՏ երիտասարդ մը կայ, որ գիտէ Թրքերէն և թէ եւրոպական կերակուրներ եփել։ Կը փափաքի պատուաւոր տան մը մէջ ծառայել։ Կամ նամակով և կամ անձամբ դիմել թերթիս գրասենեակը։

ՍԵՆԵԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ.—Պարկեշտ ընտանիքի մը մէջ կահաւորուած հանգստաւէտ սենեակ մը կ'ուզուի հայ երիտասարդի մը համար։ Դիմել խմբագրատուն Ք. Թ. ստորագրութեամբ։

ՏՈՒՆԵՐՈՒ կամ վաճառատուներու մէջ իբր գանձապահ կամ նման աշխատութիւն կատարելու յարմար պատանի մը կայ։ Դիմել [illegible] Գարբի գալուստ եկեղեցիին ժամկոչին։

ՊԱՐԿԵՇՏ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ, վկայեալ Մեզպուրեան վարժարանէն, կը փափաքի տան մը մէջ դաստիարակել փոքր տղայոց և միաժամանակ օգնել տան տիկնոջ առտնին գործերուն։ Փափաքողները կամ նամակով եւ կամ անձամբ թող դիմեն թերթիս գրաշարաց։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ուսուցիչ մը ֆրանսերէնի մասնաւոր դասեր կ'առնէ դիւրուսոյց մեթոտով մը։ Նոյնպէս [illegible] դասեր կ'առնէ։ Պայմանները խիստ դիւրամատչելի։ Դիմել խմբագրութեան։

«ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (179)

ՇԷՐԻ ՊԻՊԻ

ՈՒՐ՝ ՇԷՐԻ ՊԻՊԻ ԿԸ ՎԱՅԵԼԷ ԱՆԽԱՌՆ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ, ՄԻՆՉԵՒ ՎԵՐՋԸՆԹԵՐ ԳԻԾԸ

Երբոր ներս մտաւ սենեակէն, ուր քաղցր տաքութիւն մը կը տիրէր, տեսաւ որ անկողինին մօտ Սէսիլի ծունր դրած կը մնար։ Ոչին բժիշկին քովը, աթոռի վրայ կը կենար, անկողինին ոտքերուն կողմը, ուրիշ կարծես թէ Մարքիզուհին իր վերջին քունը կը քնանար։

Մերունի ընկերակցուհին թաշկինակը աչքերուն բռնած կը հեծկլտար։ Գալով բժիշկին, լռութեամբ կը դիտէր հիւանդը, կարծես սպասելով արդիւնքի մը որ ձեռք չի բերուիր։

Այս բժիշկը բաւական խոշոր մարդ մըն էր, նիհար, տակաւին երիտասարդ, անգլիական երեւոյթով, ածիլուած այտերով և դեղնագոյն փափօրիներով։ Ոչ մէկ ուշադրութիւն ըրած էր Շէրի Պիպիի երբ ներս մտաւ ան։

Շէրի Պիպի անտարբեր լռութեան մէջ հիւանդին երեսը նայելով, հասկցաւ որ գրեթէ մեռած է ան, և անմիջապէս ծունկի գալով Սէսիլիին մօտ, Մարքիզուհիին վար կախած ձեռքը առաւ, որդիական համբոյր մը դրաւ անոր վրայ և արտասուահեղձ ձայնով մը մրմնջեց.

— Մա՛յր։

Մահամերձը կարծես թէ այդ բառին կ'սպասէր։ Խոր հառաչ մը արձակեց, աչքերը բացաւ, զաւկին վրայ սեւեռեց, և յանկարծ, առ յաւէտ կորսուած կարծուած իր ուժերը գտնելով, ձեռքը հօ քաշեց և դուռը ցուցուց անոր։

— Հեռացի՛ր, բռնաւոր, չշունչով մը։

Իսկոյն Տօքթէօր Վալթէրի ձայնը լսուեցաւ.

— Փրկուեցա՛ւ։

Այս բառերուն վրայ, որոնք Թուշէի զաւկին սիրտը պիտի հրճուեցնէին, այս վերջինը վեր բարձրացուց սարսափահար գլուխը, և այլայլած աչքերը դուրս ցցելով գննեց բժիշկը, մինչ իր շրթները մեքենաբար կը մրմռային.

— Բանո՛ւ յը։

Եւ Շէրի Պիպի նուաղեցաւ։

(ՎԵՐՋ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԻՆ)

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՔԱՒԱՐԱՆԸ

Ա.

ՈՒՐ՝ ՆԱԽԿԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ ԶԻՐԱՐ ԿԸ ԳՏՆԵՆ

Ցօրանից պզտիկ յարկաբաժնի մը մէջ, երբ Շէրի Պիպի աչքերը բացաւ, տեսաւ որ կը խնամուի Տօքթ. Վալթէրի կողմէ, և Սէսիլի յիմար անձկութեամբ մը իր վրան հակած կը հսկէ։

Սակայն, Սէսիլիին դէմքը չէր հիմայ, որ զինքը կ'գրաւեցնէր, այլ այն ուրուականին, այն մարդուն՝ որ կը ճանչնար իր ահարկու գաղտնիքը, որուն կը պարտէր ամէն բան, որով կրնար կորսնցնել ամէն ինչ, և զոր մեռած կը կարծէր։

Ա՛հ, ան, ա՛ն էր. ա՛ն էր։

Ոչ իր մազերուն նոր ներկը, ո՛չ իր շէկ «փավորի» մօրուքը չէին կրնար խաբել։ Շէրի Պիպի ճանչցաւ զայն։ Քիթը՝ իր քիթն էր, կզակը՝ իր կզակը։ Շէրի Պիպի կը ճանչնար անոր կապոյտ, հաստատ և պաղ աչքերը։ Եւ մանաւանդ ձայնը, ձայնը՝ որով զինքը կը խրախուսէր Պալյայրի մէջ, կրելու այն չարչարանքը, որ Շէրի Պիպին Թուշէի Մարքիզի պիտի փոխակերպէր։

Ո՛վ Աստուած, ի՛նչ պիտի ըլլար։ Ի՛նչ կ'ուզէր այդ մարդը։ Ինչու մէջտեղ ելեր էր։

Ա՛ւաղ, ինչպէ՛ս տարակուսիլ։ Իր նպատակը բացորոշ էր։ Շահագործել կ'ուզէր զինքը։ Եւ սակայն ինչ պիտի ուզէր. մէ՞կ, երկո՞ւ, երե՞ք, չո՞րս միլիոն։ Եւ յետոյ, ուրի՞շ բան մը, ուրիշ բան մը, մինչեւ կործանում։ Շէրի Պիպի ինչ բան կրնար մերժել այսպիսի մարդու մը։ Ոչ ինչ։ Անիկա կրնար բառ մը արտասանել, և Շէրի Պիպի կորսուած էր։ Ա՛լ ո՛չ մարքիզ, ո՛չ հարստութիւն, ո՛չ Սէսիլի կը մնար։ Հապա իր զաւա՛կը . . . ։

Ա՛խ, ո՛րքան կարճ տեւեց իր երջանկութիւնը։ Նախախնամութիւնը երկար ատեն երես չդարձուց իրեն։ Հակահարուածը շուտ հասաւ։

Ճակատագիրը նորէն կը ծանրանար խեղճ Շէրի Պիպիին վրայ, անա՛նկ ծանրութեամբ մը, որուն աշխարհի մէջ ո՛չ մէկ ոյժ կրնար դէմ դնել։ Ճակատագի՛ր։ Նորէ՛ն մէջտեղ ելաւ այդ ահռելի ճակատագի՛րը։

Այդ մարդը կրնար բանալ հիւանդին հագուստը, մէկդի առնել շապիկը կուրծքին վրայէն, ցոյց տալ մարմինը, մարմնի այն մասը՝ ուր պատկերացուած կը մնար իր անջնջելի ամօթին և ոճիրներուն հետքը, զոր վիրաբոյժը ո՛րքան խնամով պահպանած էր, որպէսզի ենթական իր ձեռքը մնայ միշտ, իր նպատակը, իր գերին։

Թշուառութի՛ւն, Թշուառութեա՛նց։

Շէրի Պիպի բնազդաբար աչքերը կուրծքին վրայ տարաւ. ապա շապիկը դրուած կը մնար կուրծքին վրայ։ Հարկաւ մէկը չէր [illegible] իր [illegible] որոշ կորստեան մասնիկը մէջ։

Մինակ իր կողծ օձիքը հաներ և շապիկին օձիքը քակեր էին։ Անգամ մը երեսը նայեցաւ կարմիր մօրուքով մարդուն, որ ալ կը հանգստացնէր իրեն։ Բժիշկին դէմքը ժպտուն էր աւելի, շարժումները հանդարտ, ու կ'ըսէր.

— Նո՛, նզա՛ն . . . .

Ու Սէսիլին դառնալով.

— Անիկա իր յանցանքը էր, տիկին [illegible]։ Գ. Մարքիզին այդքան կապուածութեամբ [illegible] չէր որ իր մայրը կորսուած էր։ Այդ բանը զինքը յուզեց։

Գ. Մարքիզը իր մայրը շատ կը սիրէ։

— Աւելի աղէ՞կ է հիմայ, հարցուց Սէսիլի։

Շէրի Պիպի աչքի լոյս առանց խօսելու, կարգաւորութիւն դրաւ իր արդուզարդին մէջ։ Հայելիին մէջէն իր կինն ու Տօքթ. Վալթէրը կը դիտէր։ Երկուքն ալ ո՛րքան գեղեցիկ էին, և բժիշկը մանաւանդ, ո՛րքան ուշադրութիւն չէր ընծայեր իրեն, որ մարքիզը կարծես թէ՛ երազ մըն էր տեսածը, թէ նման իրականութեան մը գոյ չէր ինք, և թէ՝ իրմէ դժբախտ կացութեան մէջ,— ինչպէս իր մօրը ծանր վիճակը,— իր միտքը շփոթած էր։

Բժիշկը, հիմայ, յանձնարարութիւններ կ'ընէր Սէսիլիի, մայր մարքիզուհիին [illegible] վիճակի մասին, և կը յիշէր դարմանումի մանր-մասնութիւնները։

(Շարունակելի)